

N. Kuzmenko, Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

METHOD CREATIVE PROJECTS IN PEDAGOGICAL ACTIVITY B. GRINCHENKO

The article analyzes the contribution of the famous Ukrainian teacher B. Grinchenko in the development and implementation in practice of the organization of the educational process of the method of creative project. Children's handwriting edition of the magazine "Dumka" common efforts of teachers and students, organized by Boris Dmitrievich Grinchenko at the end of the nineteenth century has been studied; its substantive content, structure, the contribution of each participant of the project to the final result have been highlighted. The peculiarities of management of creative independent work of students and the introduction of student-centered learning in the practice of the school have been analyzed, because the basis of this method is based on the development of cognitive skills, ability to independently obtain the knowledge to navigate the information space and to develop critical thinking. Project method belongs to the progressive educational technologies of the XXI century and is an important pedagogical tool of identity formation competencies.

Keywords: learning, student-centered learning, teaching method, project method is a creative project.

Н. Кузьменко, д-р пед. наук, доц.
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

МЕТОД ТВОРЧЕСКОГО ПРОЕКТА В ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ Б. ГРИНЧЕНКО

В статье проанализирован практический опыт использования метода творческого образовательного проекта в практике работы школы на примере издания рукописного детского журнала "Думка", организованного известным украинским педагогом Борисом Дмитриевичем Гринченко в конце XIX века; исследованы особенности управления творческой самостоятельной работой учеников; определена роль метода проекта в активизации учебно-познавательной деятельностью учеников и внедрения личностно-ориентированного обучения в практику школы.

Ключевые слова: обучение, личностно-ориентированное обучение, метод обучения, проект, метод творческого проекта.

Відомості про автора

Кузьменко Надія Михайлівна – Україна, Київ; доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, факультету психології, Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Контактна інформація: +38044 521-35-13, e-mail: n2806@ukr.net

Кузьменко Надежда Михайловна – Україна, Київ; доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, факультета психології, Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Контактная информация: +38044 521-35-13, e-mail: n2806@ukr.net

Kuzmenko Nadiia – Ukraine, Kyiv; Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of Pedagogy Department of Faculty of Psychology at Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Contact information: +38044 521-35-13, e-mail: n2806@ukr.net

УДК 37.013.43

О. Макеєва, асп.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

СТАН СФОРМОВАНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Стаття присвячена дослідженню стану сформованості професійної культури майбутніх соціальних працівників. Автором представлено результати педагогічного оцінювання рівня сформованості структурних компонентів професійної культури на етапі констатувального експерименту. Також у статті зазначені використані методи дослідження та, як висновок, визначено найбільш та найменш сформовані компоненти професійної культури майбутніх соціальних працівників.

Ключові слова: професійна культура, педагогічна діагностика, анкетування, метод незалежних експертних оцінок, компонент.

Постановка проблеми. В умовах реформування освітньої галузі та євроінтеграції освітнього простору постає необхідність підвищення рівня професійної компетентності майбутніх фахівців. Одним із напрямків для реалізації цього завдання є формування професійної культури в процесі фахової підготовки. Аналіз навчальних планів та програм, результатів навчальної діяльності майбутніх соціальних працівників вказує на необхідність цілеспрямованого формування професійної культури в навчальному процесі. Але для більш повного розуміння проблеми, на наш погляд, необхідно охарактеризувати стан сформованості професійної культури майбутніх соціальних працівників.

Метою статті є аналіз стану сформованості професійної культури майбутніх соціальних працівників.

Аналіз останніх досліджень. Дослідженням проблем професійної підготовки майбутніх соціальних працівників займалися багато дослідників, серед яких В. Кузьмінський, В. Орленко, З. Кияниця, Л. Долинська, О. Шевчук, О. Карпенко, І. Зверева, О. Безпалько. Становлення соціального працівника як професіонала розглядали В. Бочарова, А. Ляшенко, Є. Холостова. У вітчизняній педагогічній літературі поняття "педагогіч-

ної діагностики" стало предметом досліджень Н. Голубева, А. Кочетова, В. Максимова, В. Безпалько та інших. Проте, проблема формування професійної культури майбутніх соціальних працівників залишається недостатньо розробленою.

Виклад основного матеріалу. Перш за все, на наш погляд, необхідно охарактеризувати поняття педагогічної діагностики. Поняття "педагогічної діагностики" було запропоновано німецьким дослідником Карлхайнцем Інгенкампом ще у 1968 році. Ще К. Д. Ушинський зазначав, що педагогічна діагностика ще не стала органічною складовою частиною професійної діяльності вчителя, та сприймається не так серйозно, як наприклад, психодіагностика, медична діагностика чи технічна діагностика. Проте, якщо завданням педагогіки є виховання людини у всіх відношеннях, то, як наголошував видатний педагог, необхідно пізнати цю людину також у повній мірі. В. Максимов визначає педагогічну діагностику як процес, у ході якого вчитель спостерігає за учнями, застосовуючи необхідний діагностичний інструментарій, здійснює анкетування, обробляє дані спостережень та сповіщає про отримані результати з метою опису поведінки та її прогнозування у майбутньому[1]. За визна-

ченням А.Маркової, педагогічна діагностика є сукупністю прийомів контролю й оцінювання, що спрямовані на розв'язання завдань оптимізації навчального процесу, удосконалення освітніх програм і методів навчання[2;5-15.]. На думку О.Дубасенок та О.Вознюк, сутність педагогічної діагностики полягає у вивченні результативності навчально-виховного процесу на основі змін у рівні вихованості учнів і зростанні педагогічної майстерності вчителів[3;78-81]. С.Бричок, характеризуючи психолого-педагогічну діагностику як провідний компонент діяльності вчителя, визначає педагогічну діагностику як важливу складову частину професійної діяльності вчителя, що проводиться поетапно та систематично з метою визначення психолого-педагогічного стану учнів для оптимальної організації навчально-виховного процесу, під час якого застосовуються як суворо формальні так і мало формалізовані методи досліджень[4;134-142]. Отже, на думку вчених, педагогічна діагностика є засобом моніторингу освітньої діяльності. У рамках нашого дослідження педагогічна діагностика спрямована на визначення стану сформованості професійної культури майбутніх соціальних працівників.

Дослідження рівня сформованості професійної культури майбутніх соціальних працівників було проведено на базі Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Київського університету імені Бориса Грінченка, Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. У дослідженні взяли участь 212 студентів ОКР (освітньо-кваліфікаційного рівня) "Бакалавр", спеціальності "Соціальна робота". У ході дослідження нами було використано методи спостереження, бесіди, метод незалежних експертних оцінок, анкетування, методи математичної обробки даних. Характеристику стану сформованості професійної культури майбутніх соціальних працівників було здійснено за допомогою визначення рівня сформованості структурних компонентів професійної культури майбутніх соціальних працівників: мотиваційно-ціннісного, когнітивного, комунікативного, організаційного та поведінкового. Результати констатуючого експерименту дозволили нам визначити найбільш та найменш розвинені критерії, що у свою чергу, дало нам можливість визначити основні напрямки удосконалення навчального процесу задля сприяння формуванню складових професійної культури. Охарактеризуємо детальніше отримані результати дослідження.

Досліджуючи мотиваційно-ціннісну сферу майбутніх соціальних працівників ми ставили запитання студентам, які б вказали нам провідні мотиви, що спонукають їх до навчальної та професійної діяльності та соціальної активності. Також у цьому блоці питань ми намагались простежити наявні ціннісні орієнтації опитуваних, для того щоб згодом порівняти їх відповідно до тих, які мають бути притаманні фахівцю соціальної сфери. Результати анкетування вказують на те, що 25% опитуваних мають низький рівень прояву мотиваційно-ціннісного компоненту. Більшість студентів, які увійшли у цю групу провідним мотивом навчальної діяльності зазначають необхідність отримання диплому про вищу освіту, а у деяких випадках демонструють абсолютну байдужість до навчального процесу та взагалі до обраної професії. Можемо зробити висновок, що у цьому випадку у студентів наявна суто зовнішня мотивація. Ціннісні орієнтації студентів, що мають низький рівень сформованості мотиваційно-ціннісного компоненту не відповідають затребуваним, а саме, простежується відсутність таких цінностей як альтруїзм, гуманізм, милосердя. Такі студенти не спрямовані безкорисно допомагати оточуючим, скоріше навпаки. Більша частина студентів (52%) мають середній рівень прояву мотиваційно-ціннісного компоненту. Більшість таких студентів

демонструють інтерес до обраної професії, прагнуть досягати високих результатів навчання, керуються внутрішньою мотивацією, хоча у більшості відзначають головною потребою отримання вищої освіти, щоб забезпечити себе гідною роботою. Основними цінностями, притаманними цій групі студентів є повага до людей, свобода та справедливість, прагнуть допомагати людям, але власні інтереси не відносять на другорядний план. Опитувані з середнім рівнем сформованості професійної культури стверджують, що не допомагають оточуючим, якщо впевнені, що вони не прийдуть їм на допомогу у скрутну хвилину. Високий рівень сформованості професійної культури мають 23% опитуваних. Такі студенти характеризуються наявністю високої внутрішньої вмотивованості до навчання, провідним мотивом для більшості є підвищення рівня професіоналізму для того щоб стати висококваліфікованим фахівцем у галузі соціальної роботи, простежується постійне прагнення професійно зростати та вдосконалюватись на особистісному рівні. У таких студентів спостерігається наявність професійно-важливих цінностей, а також висока ступінь альтруїзму, вони готові безкорисно допомагати людям, іноді, навіть, жертвуючи власними інтересами.

Наступним кроком констатувального експерименту стало визначення рівня сформованості когнітивного компоненту професійної культури майбутніх соціальних працівників. За результатами опитування ми визначили, що низький рівень сформованості когнітивного критерію мають 38% опитуваних. Більшість студентів, які мають низький рівень зазначають, що не докладають багато зусиль до навчання, використовують суто інтернет-ресурси, намагаючись не витратити час, намагаючись уникати виконання складних завдань. Середній рівень сформованості когнітивного компоненту притаманний 55 % опитуваних. Студенти демонструють достатній рівень розвитку когнітивних умінь, як, наприклад, визначити логічну послідовність предметів та явищ, будувати ієрархічну послідовність, аналізувати інформацію. Досить низька частка вибірки, а саме, 7% опитуваних має високий рівень сформованості когнітивного компоненту. Опитувані, які увійшли у цю групу демонструють володіння на високому рівні теоретико-методологічних та прикладних знань з фахових дисциплін. Також спостерігається здатність до застосування набутих знань у практичній діяльності. Студенти, у яких було зафіксовано високий рівень демонструють прагнення відшукувати та використовувати нові методи та способи користування інформаційними ресурсами. Опитувані цієї групи мають здатність до критичного осмислення інформації, логічного мислення, згрупування ознак, їх розподілу в ієрархічному порядку.

Також у ході констатувального експерименту нами було досліджено рівень сформованості комунікативного компоненту професійної культури майбутніх фахівців. Студентам було запропоновано перелік питань із варіантами відповідей, які продемонстрували нам рівень розвитку комунікативних умінь та навичок. За результатами опитування було визначено, що 29% респондентів мають низький рівень сформованості комунікативного компоненту. У цієї групи опитуваних спостерігаються труднощі у спілкуванні з оточуючими та у налагодженні контакту з незнайомими людьми. Опитувані відзначають, що відчують дискомфорт коли опиняються у незнайомій обстановці, їм складно підтримати бесіду, або ж публічно виступати перед великою аудиторією. Середній рівень сформованості комунікативного компоненту було зафіксовано у 52% опитуваних. Такі студенти стверджують, що доброзичливо ставляться до людей, мають навички налагодження контакту з оточуючими, але визнають, що часто їм не вдається відстояти власну позицію, наполягти на своїй точці зору, не зав-

жди можуть знайти спільну мову та дійти компромісного рішення, а тому іноді вони стають учасниками конфліктних ситуацій. Високий рівень сформованості комунікативного компоненту мають 19% опитуваних. У більшості студенти, що увійшли до цієї групи, не відчувають проблем у спілкуванні з оточуючими, легко знаходять спільну мову із незнайомими людьми, можуть підтримати бесіду, вміють слухати та чути, не відчувають дискомфорт чи невпевненість у собі, навіть коли їм доводилось публічно презентувати себе, з легкістю долають комунікативні бар'єри, володіють навичками передбачення та уникання виникаючих конфліктів.

Також нами було досліджено рівень сформованості організаційного компоненту досліджуваних. Показники цього компоненту вказують нам на наявність організаційних здібностей у майбутнього фахівця. У ході дослідження низький рівень було виявлено у 18% опитуваних. У студентів з низьким рівнем відзначаються труднощі у організації колективної діяльності, вони не мають бажання брати участь у різноманітних масових заходах, не виявляють ініціативи та завжди намагаються уникати виконання завдань, пов'язаних з організацією, керуванням. Середній рівень сформованості було зафіксовано у 53 % досліджуваних. Відповідаючи на питання, студенти відзначають, що беруть участь у колективних заходах, іноді намагаються організувати зустрічі, екскурсії чи туристичні походи. У 29% опитуваних було визначено високий рівень. Студенти з високим рівнем сформованості організаційного компоненту демонструють велике бажання брати участь у ко-

лективній діяльності, організовувати заходи, намагаються займатись громадською діяльністю, створюють волонтерські організації та мають навички залучати оточуючих до такої діяльності.

Нами також було досліджено систему уявлень майбутніх фахівців щодо морально-етичної поведінки, яка є показником поведінкового компоненту. Досліджуваним було запропоновано перелік запитань, та за результатами опитування було визначено, що 25% мають низький рівень сформованості означеного компоненту. Опитувані, які увійшли до цієї групи, демонструють нестійку поведінку у конфліктних ситуаціях, іноді виступають провокатором конфлікту через те що не здатні у повній мірі контролювати власний емоційний стан. Середній рівень сформованості поведінкового компоненту притаманний 64% опитуваних, які характеризуються адекватною поведінкою та демонструють уміння вирішувати конфліктні ситуації, проте нерідко некоректно реагують на критику. У 11% опитуваних було визначено високий рівень сформованості поведінкового компоненту, що свідчить про високоморальну поведінку, наявність уявлень про норми професійної етики. Опитувані стверджують, що не дозволяють собі некоректної, зневажливої чи агресивної поведінки, добре контролюють власні емоції та завжди залишаються вихованими, навіть якщо відчувають високе нервово напруження чи особисту неприязнь. Детальні результати дослідження рівня сформованості структурних компонентів професійної культури майбутніх соціальних працівників на етапі констатуючого експерименту представлені у табл. 1 та на рис.1.

Таблиця 1

Результати дослідження рівня сформованості професійної культури на етапі констатуючого експерименту.

Компоненти	Рівень сформованості					
	Низький		Середній		Високий	
	к-сть осіб	%	к-сть осіб	%	к-сть осіб	%
Мотиваційно-ціннісний	52	25	112	52	47	23
Когнітивний	81	38	116	55	15	7
Комунікативний	61	29	112	52	39	19
Організаційний	38	18	113	53	61	29
Поведінковий	53	25	136	64	23	11

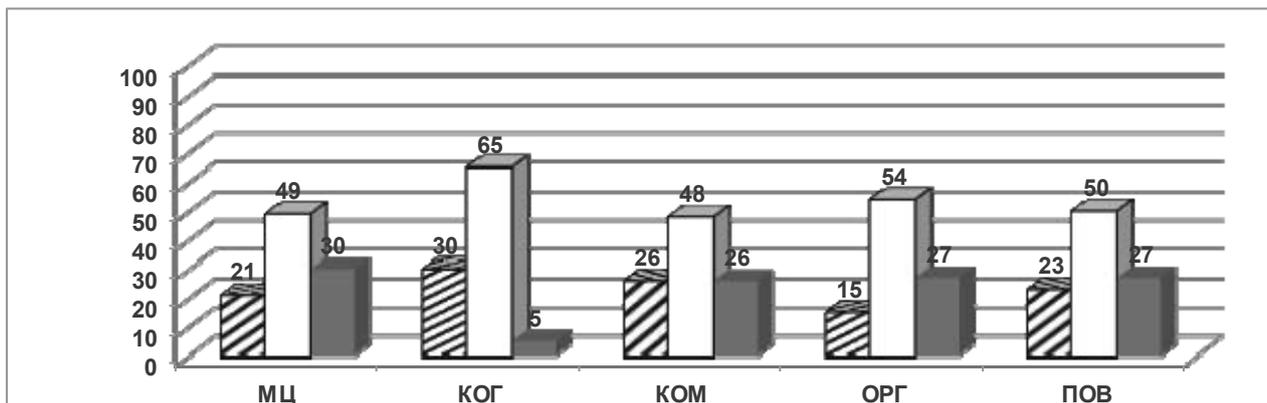


Рис. 1. Рівні сформованості структурних компонентів професійної культури майбутніх соціальних працівників

Окремо нами було досліджено ставлення майбутніх фахівців до феномену професійної культури майбутніх фахівців. За результатами опитування переважна більшість (94%) виявляють бажання детальніше ознайомитись із означеною проблемою, вважають професійну культуру значимим показником професіоналізму майбутнього фахівця. Студенти також вважають, що рівень сформованості професійної культури істотно впливає на рівень конкурентоздатності працівника, а також, відзначають необхідність цілеспрямо-

ваного формування професійної культури у майбутніх фахівців із соціальної роботи.

На основі отриманих у ході дослідження даних нами було розроблено індивідуальні діагностичні карти студентів, у яких містилась інформація щодо стану сформованості кожного компоненту, а також визначений коефіцієнт сформованості професійної культури. Аналіз діагностичних карт показав що 39% опитуваних мають низький рівень професійної культури, 47% - середній, 14% - високий, результати відображені на рис. 2.

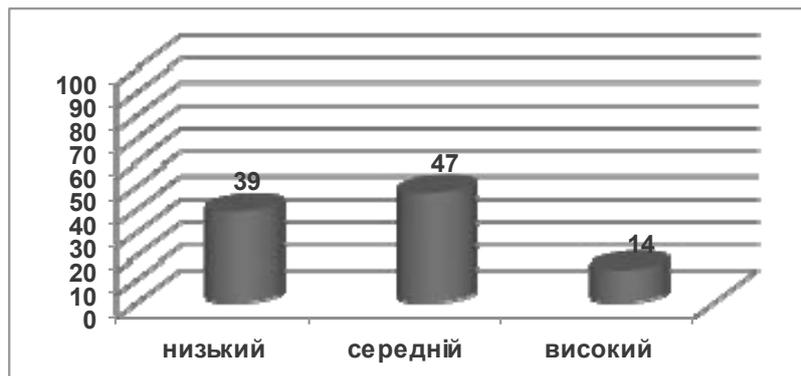


Рис. 2. Стан сформованості професійної культури майбутніх соціальних працівників

Такі результати свідчать про наявність переважно низького та середнього рівнів сформованості професійної культури. Низький рівень сформованості професійної культури характеризується слабою мотивацією до навчальної та професійної діяльності, недостатнім рівнем професійних знань, умінь та навичок, нерозвинутими комунікативними та організаційними здібностями, а також не сформованими уявленнями студентів щодо норм та правил професійної поведінки, професійної етики. Середній рівень сформованості свідчить про наявну внутрішню мотивацію до навчання, професійно-важливі цінності, достатній рівень професійних знань, володіння комунікативними вміннями та навичками організаційної діяльності, про сформовані уявлення щодо етики соціальної роботи.

Отже, нами було проведено дослідження рівня сформованості структурних компонентів професійної культури майбутніх соціальних працівників. Педагогічне оцінювання здійснювалось за допомогою методів незалежних експертних оцінок, анкетування, спостереження. У ході дослідження нами було визначено, що найбільш сформований компонент-організаційний, а найменш сформований -когнітивний. Отримані результати дають змогу зробити висновок, що для формування професійної культури досліджуваних необхідно акцентувати увагу на впровадженні інноваційних педагогічних технологій, які сприяють підвищенню пізнавальної активності, формуванню професійних знань, умінь та навичок.

Перспективою для подальшого дослідження є розробка та впровадження технології формування професійної культури майбутніх соціальних працівників.

Список використаних джерел

1. Максименко С.Д. Психология личности(генетический поход). – К.:НПЦ Перспектива, 2005. – 404 с.
2. Маркова А.К. Психология труда и учителя. – М. Просвещение, 1993 – 192 с.
3. Дубасенюк О. А., Вознюк О. В. Діагностичний підхід як важлива умова професійної позиції вчителя / О. А. Дубасенюк, О. В. Вознюк // Методичні основи діагностики академічної обдарованості учнів(з урахуванням специфіки освітньої галузі): Матеріали наук.-практ. семінару. – К.: ІОД, 2011. – 153 с.
4. Бричок С. Б. Психолого-педагогічна діагностика як провідний компонент діяльності вчителя. Збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету "Іноватика у вихованні", Вип.2, 2015. – 165 с.

References

1. Maksymenko S.D. Psykholohyya lychnosti(henetycheskyy pokhod). – K.:NPTs Perspektyva, 2005.-404 s.
2. Markova A. K. Psykholohyya truda y uchytelya.-m.Prosveshchenye, 1993. – 192 s.
3. Dubasenyuk O.A., Voznyuk O.V. Diahnostychnyy pidkhd yak vazhlyva umova profesiyanoi pozytsiyi vchytelya / O. A. Dubasenyuk, O. V. Voznyuk // Metodychni osnovy diahnostryky akademichnoyi obdarovanosti uchniv(z urakhuvannyam spetsyfyky osvitt'noyi haluzi): Materialy nauk.-prakt. seminaru. – K.: IOD, 2011.-153.
4. Brychok S. B. Psykholoho-pedahohichna diahnostryka yak providnyy komponent diyal'nosti vchytelya. Zbirnyk naukovykh prats' Rivnens'koho derzhavnogo humanitarnoho universytetu "Inovatyka u vykhovanni", Vyp.2, 2015. – 165 s.

Надійшла до редколегії 04.11.16

O. Makeyeva, PhD student (Pedagogical Sciences)
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

CONDITION OF FORMATION OF PROFESSIONAL CULTURE OF THE FUTURE SOCIAL WORKERS

This article is devoted to the study of the state of formation of professional culture of the future social workers. The author argued the need of formation of professional culture of the future social workers in in the learning process, analyzed the approaches to the definition of pedagogical diagnostics, described the function of this process. The author also describes the experimental process, methods of research, sample, science experiment bases. The experiment was to determine the level of formation of components of professional culture: motivational-value, cognitive, communicative, organizational and behavioral. The experimental results showed the least and most shaped component of professional culture. Also, the author identified coefficient of formation of professional culture of students-future of social workers. Experiment results suggest is that for the formation of professional culture of students need to focus on implementation in the educational process of innovative educational technologies that enhance cognitive activity, the formation of professional knowledge and skills. The condition of formation of professional culture of the future social workers is the development and implementation of technology of formation of professional culture in the learning process.

Keywords: professional culture, pedagogical diagnostics, surveys, peer review method, component.

Е. Макеева, асп.,
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Киев

СОСТОЯНИЕ СФОРМИРОВАННОСТИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КУЛЬТУРЫ БУДУЩИХ СОЦИАЛЬНЫХ РАБОТНИКОВ

Статья посвящена исследованию состояния сформированности профессиональной культуры будущих социальных работников. Автором представлены результаты педагогического оценивания уровня сформированности структурных компонентов профессиональной культуры на этапе констатирующего эксперимента. Также в статье указанные использованы методы исследования и, как вывод, определены наиболее и наименее сформированы компоненты профессиональной культуры будущих социальных работников.

Ключевые слова: профессиональная культура, педагогическая диагностика, анкетирование, метод независимых экспертных оценок, компонент.

Відомості про автора

Макеєва Олена Анатоліївна – аспірант кафедри педагогіки, факультет психології, Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Контактна інформація: (044) 521-35-13, pedagogika@ukr.net

Макеєва Елена Анатольевна – аспирант кафедры педагогики, факультет психологии, Киевского национального университета имени Тараса Шевченко.

Контактная информация: (044) 521-35-13, pedagogika@ukr.net

Makeyeva Olena – Ukraine, Kyiv; PhD student (Pedagogical Sciences) of Pedagogy Department of Faculty of Psychology at Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Contact information: (044) 521-35-13, pedagogika@ukr.net

УДК 378

А. Марушкевич, д-р пед. наук, проф.
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

ЗНАЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ ФАХІВЦІВ

У статті розкривається значення якості вищої освіти для професійного становлення висококваліфікованих фахівців, які у подальшому забезпечуватимуть функціонування наукової, освітньої, культурної, мистецької та інших сфер життєдіяльності українського суспільства. Аналізуються можливості вищої освіти та висвітлюються актуальні питання підвищення її якості. Акцентується увага на необхідності формування у студентів дослідницьких умінь, налагодженні ефективного взаємозв'язку між їх навчальною і науковою роботою, веденні новаторських способів педагогічних дій, застосуванні електронних навчально-методичних комплексів, подальшого вивченні досвіду інших держав у вирішенні освітніх проблем тощо.

Ключові слова: вища освіта, професійне становлення, висококваліфіковані фахівці.

Постановка проблеми. Кінець ХХ – поч. ХХІ століть характеризується як період кількісних і якісних перетворень у сфері вищої освіти, розвитку її національних систем в умовах творення єдиного освітнього простору і протікання найсуттєвіших змін у вирішенні освітніх проблем. Процеси, що відбуваються нині, відтворюють регіональну та місцеву специфіку, свідчать про зміну функцій вищої школи під впливом сучасних вимог до неї і характеризуються загальними для вищих навчальних закладів підходами з боку керівництва державних органів. На них суттєво впливає стан соціально-економічного та культурного життя в державі, її прагнення інтегруватись у Європейський простір, пізнати світовий досвід управління освітньою сферою, намагання втілити його в українську систему освіти шляхом її реформування.

Реформування вищої освіти України відтворилося, перш за все, на якості знань студентів та їх ставленні до навчання у вищих навчальних закладах, відобразилось на оцінці діяльності науково-педагогічних працівників представниками батьків, громадськості, контролюючих органів. У молоді з'явилося бажання отримувати потрібні знання та оволодівати необхідною інформацією із різних сфер науки, освіти, культури, виробництва, мистецтва тощо для забезпечення своєї майбутньої конкурентоспроможності на ринку праці. Юнаки та дівчата глибоко усвідомили, що освіта і наука є найголовнішою цінністю в системі пріоритетних цінностей держави та громадянського суспільства що лише вона у своєму якісному вимірі може сприяти майбутньому кар'єрному росту, набуттю відповідного статусу у суспільстві. Їм зрозуміло, що в умовах становлення ринкової економіки відбувається трансформація всіх напрямів соціального забезпечення життя населення, зростає необхідність у дослідженнях і належному науковому обґрунтуванні методів впливу на розвиток сучасного суспільства. Крім того, особливої значимості набуло сприяння держави у розвитку освіти через помітне зростання невідповідності між потребами підприємств, установ, різних структур тощо у збільшенні кількості висококваліфікованих фахівців.

Зважаючи на те, що в умовах сьогодення на ринку праці існує жорстка конкуренція, яка ставить досить

високу планку щодо критеріїв відбору працівників на вакантні місця, молодь потребує сприяння в оволодінні вміннями і навиками, які допоможуть їй самостійно коригувати підходи до вибору сфери застосування своїх професійних можливостей.

Стрімкі перетворення у житті всього суспільства в цілому та молоді зокрема вимагають постійних змін у системі вищої освіти, що спонукає керівництво вищих навчальних закладів до оптимізації процесу навчання і впровадження ефективних методів викладання різних дисциплін. У державі склалася не проста ситуація стосовно надання високої якості знань майбутнім фахівцям культурної, виробничої, високотехнологічної, мистецької та інших сфер, тому між ученими і різних сфер життєдіяльності суспільства точаться безперервні і відкриті діалоги щодо вирішення цих проблем.

Метою публікації є розкриття значення якості вищої освіти для професійного становлення висококваліфікованих фахівців, які у подальшому забезпечуватимуть функціонування наукової, освітньої, культурної, виробничої, мистецької та інших сфер життєдіяльності українського суспільства.

Завдання публікації: проаналізувати значення вищої освіти для забезпечення професійного становлення висококваліфікованих фахівців; висвітлити актуальні питання щодо підвищення її якості.

Виклад основних положень. Реалізація ідей учених щодо організації і забезпечення освітнього процесу у вищих навчальних закладах України, ефективність їх функціонування у напрямі поширення нових знань призведе до структурно-функціональних змін в економіці країни, її культурному житті. У цьому руслі важливе місце посідає вищий навчальний заклад, зокрема університет, як самостійна установа з чіткою структурною організацією, яка за допомогою наукових досліджень та навчальної діяльності студентів сприяє реалізації запитів суспільства на поповнення всіх сфер його життєдіяльності висококваліфікованими кадрами. Співтовариство його викладачів і студентів зосереджене на передачі і отриманні тієї суми знань, яка потрібна молоді для подальшої професійної реалізації. Оскільки у вищих навчальних закладах спостерігається спорідненість різних галузей знань для задоволення інтелектуальних